

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
GMINY i MIASTA ULANÓW
NA LATA 2023 – 2025**

Spis treści :

I. WPROWADZENIE.....	3
II. PODSTAWA PRAWNA.....	4
III.ZAKRES GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2023– 2025 DLA GMINY I MIASTA ULANÓW.....	5
IV. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE I MIEŚCIE ULANÓW	5
V. ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY.....	10
VI. CELE PROGRAMU.....	11
VII. INNE FORMY WSPARCIA W RAMACH REALIZACJI CELÓW.....	14
VIII. ANALIZA SWOT.....	14
IX. ADRESACI PROGRAMU.....	16
X. SPODZIEWANE REZULTATY.....	16
XI. ŹRÓDŁA FINASOWANIA PROGRAMU.....	17
XII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	17
XIII. PODSUMOWANIE.....	17

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą za sobą wiele skutków pozytywnych, ale niestety również negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre, winna być kompleksowa i obiektywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót do rodziny biologicznej.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego, lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna , szkoła , Sąd , policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 opracowanego w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest strategicznym dokumentem Gminy Ulanów mającym na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując zasoby gminne.

Realizowane w ramach Programu zadania będą koncentrować się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie przywracając jej zdolność do prawidłowego wypełniania ról opiekuńczych i wychowawczych.

II . PODSTAWA PRAWNA

Opracowanie Programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o następujące przepisy prawne :

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 114 , poz. 946),
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022 r. poz. 447 późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2021 r. poz. 2268 późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 roku poz. 165)
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz.1249)
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172).
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40)
8. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin” Za życiem „ (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329 późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2022 r. poz. 690 z późn. zm.)
10. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2022 roku poz. 615 z późn. zm.)
11. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2022 r. poz . 1205 z późn. zm.)
12. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2022 r. poz. 1577 z późn. zm.)
13. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359)

III. ZAKRES GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY GMINY I MIASTA ULANÓW NA LATA 2023 – 2025

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy i Miasta Ulanów na lata 2023 – 2025 stanowi kontynuację wybranych celów i zadań wskazanych do realizacji w programie na lata 2020 – 2022 . W programie bardzo mocno akcentuje się potrzebę wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze. Ta grupa odbiorców wskazywana jest bezpośrednio w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej .

IV. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE I MIEŚCIE ULANÓW

Według definicji wskazanej w art.6 ust. 14 ustawy o pomocy społecznej rodzina określana jest jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące „.

Z analiz danych sprawozdawczych prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie wynika, że niezbędna jest praca w zakresie wsparcia rodzin z Gminy i Miasta Ulanów na różnych płaszczyznach.

Problemy społeczne w gminie Ulanów rozwiązuje przede wszystkim Ośrodek Pomocy Społecznej, przy współpracy z instytucjami, szkołami, Posterunkiem Policji w Ulanowie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku, Sądem Rejonowym w Nisku, kuratorami sądowymi, Zespołem Interdyscyplinarnym.

Poniższe tabele obrazują liczbę mieszkańców Gminy i Miasta Ulanów (tab. 1) oraz liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2022 z wyszczególnieniem liczby posiadanych przez nich dzieci. (tab.2)

Tabela Nr 1 – Liczba ludności zamieszkałej na terenie Gminy i Miasta Ulanów w latach 2020-2022

Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
8492	8406	8342

Źródło: dane statystyczne ewidencji ludności Urzędu Gminy i Miasta w Ulanowie

Gminę i Miasto Ulanów na dzień 31.12.2022 roku zamieszkiwało 8 342 mieszkańców.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie na dzień 31.12.2022 roku objął wsparciem 114 rodzin , w tym 260 osób w rodzinach (tab.nr 2)

Tabela Nr 2 – Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2022

Rok	Ogółem rodzin	Liczba osób w rodzinach	Rodziny z 1 dzieckiem	Rodziny z 2 dziećmi	Rodziny z 3 dziećmi	Rodziny z 4 i więcej
2020	135	375	19	23	17	6
2021	106	270	11	8	14	9
2022	114	260	11	11	9	5

Źródło : dane własne OPS w Ulanowie

Analizując ilość osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców Gminy i Miasta Ulanów, pomocą objęto 3,12% mieszkańców.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Najwięcej rodzin korzystających z pomocy przypada na rok 2020 i dotyczy osób zamieszkałych na terenie Gminy i Miasta Ulanów. Najmniejsza zaś skala pomocy przypada na rok 2021.

Z powyższej tabeli wynika, że najliczniejszą kategorię stanowią rodziny z jednym dzieckiem, najmniejszą – rodziny wielodzietne z czwórką dzieci i więcej.

Dane uwidaczniają, że nastąpił spadek osób, które korzystają z pomocy społecznej, na co znaczący wpływ ma program „Rodzina 500 plus”. Ponadto dobra sytuacja na rynku pracy ma również obiecujący wpływ na zmniejszenie liczby beneficjentów korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Spadek osób objętych pomocą podyktowany jest również brakiem waloryzacji kryterium dochodowego, uprawniającego do uzyskania pomocy.

Rodziny korzystające z pomocy społecznej borykają się z różnymi problemami, które najczęściej wynikają z ubóstwa, bezrobocia, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, przemocy stosowanej w rodzinach oraz choroby alkoholowej.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na rodzaj trudnej sytuacji życiowej.

Tabela Nr 3 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2022 z podziałem na powody trudnej sytuacji życiowej.

L.P	Powód trudnej sytuacji życiowej	2020 rok	2021 rok	2022 rok
1.	Ubóstwo	87	78	84
2.	Bezrobocie	48	40	33
3.	Długotrwała choroba	54	36	47
4.	Niepełnosprawność	55	50	53
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	27	23	20
6.	Rodziny niepełne	14	13	10
7.	Rodziny wielodzietne	6	5	4
8.	Przemoc w rodzinie	0	0	0
9.	Alkoholizm	5	3	4

Źródło: dane własne OPS w Ulanowie

Jak pokazują dane w powyższych tabelach najczęściej rodzin korzystało z pomocy społecznej powodu ubóstwa, na drugim miejscu plasuje się niepełnosprawność, kolejna przyczyna to długotrwała choroba.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego wraz z upływem lat zmniejszyła się. W 2022 r. w stosunku do roku 2021 bezradność w rodzinach zredukowała się o 74,07 %.

Analizując dane Ośrodka należy stwierdzić, że w danej rodzinie występuje korelacja powodów przyznawania pomocy.

Pracownicy socjalni skupiają się na długotrwałej pracy socjalnej, która pozwoli ludziom poradzić samemu z trudnymi sytuacjami życiowymi.

Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny realizują szereg zadań wynikających z Ustawy o pomocy społecznej i Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, których celem jest dbanie o rodzinę jako naturalne środowisko wychowawcze. Na bieżąco monitorują sytuację rodzin z terenu Gminy, szczególnie uwzględniając rodziny, w których istnieje zagrożenie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. W razie potrzeby pomagają w rozwiązywaniu wszelkich sytuacji kryzysowych tak, aby rodzina mogła prawidłowo funkcjonować.

Tutaj należy uwzględnić również pracę asystenta rodziny. Poniższa tabela prezentuje liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie i Mieście Ulanów w latach 2020 -2022

Tabela Nr 4 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie i Mieście Ulanów w latach 2020-2022

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2020	7	21
2021	8	23
2022	8	23

Źródło : dane własne OPS w Ulanowie

Jak wynika z powyższych danych liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2021 -2022 utrzymuje się na tym samym poziomie.

Asystent ma za zadanie pomóc zmienić stosunek osób zmarginalizowanych do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na swoje życie. Nadrzędnym zaś celem jest podejmowanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Tutejszy Ośrodek zatrudnia 1 asystenta rodziny (na 0,50 etatu) w systemie zadaniowego czasu pracy.

Liczba rodzin z którymi jeden asystent może w tym samym czasie pracować jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 20- tu.

Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia finansowego. W sytuacjach gdy rodzice nie są w stanie lub nie chcą sprawować opieki nad własnym dzieckiem, w pierwszej kolejności dziecko umieszcza się w rodzinnej pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej następuje dopiero po wykorzystaniu wszystkich możliwych rodzinnych form opieki.

W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa zostają im ograniczone, Sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną. Rodziny zastępcze zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, jednak pobyt w nich jest jedynie tymczasowy.

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci w Gminie i Mieście Ulanów umieszczonych w pieczy zastępczej.

Tabela Nr 5 Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2020-2022

Rok	2020	2021	2022
Liczba dzieci	6	5	11

Źródło : dane własne OPS w Ulanowie

Z powyższych danych wynika, że największa liczba dzieci przypada na rok 2022. W latach 2020-2021 liczba dzieci utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Rodzina zastępcza jest pomocą zarówno dla dzieci, jak i ich rodziców, daje szansę na reintegrację, pozwala – poprzez zastępstwo w najważniejszej z ról społecznych rozwiązać sprawy konfliktowe i trudne, zrozumieć istotę problemów występujących w rodzinie. Celem rodzin zastępczych jest wzmocnienie rodzin naturalnych i dążenie do powrotu do nich dzieci.

Gmina i Miasto Ulanów współfinansowała koszty związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej. Zestawienie kosztów przedstawia tabela Nr 6

Tabela Nr 6. Koszty poniesione przez Gminę i Miasto Ulanów za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020 -2022

Rok	2020	2021	2022
Kwota wydatków	27 522,07	22 964,00	52 958,21

Źródło: dane własne OPS w Ulanowie

W przypadku problemów rodziny związanych z przemocą fizyczną i / lub psychiczną wszczyna się procedurę „Niebieskie Karty”.

Procedura „Niebieskie Karty” to skoordynowany system pomocy dla osób, które doznają przemocy domowej. Jest pomocą w zapewnieniu rodzinie bezpieczeństwa, wsparcie w rozwiązywaniu trudnej sytuacji (nie tylko związanej z przemocą ale np. w uniezależnieniu się od sprawcy w kwestiach materialnych, zawodowych, mieszkaniowych; zapewnia również pomoc psychologiczną, prawną lub inną), obejmuje m.in. monitoring zmieniającej się sytuacji, podejmowanie przez specjalistów działań mających na celu zmianę zachowania sprawcy, poczynając od uświadomienia sprawcy konsekwencji stosowania przemocy.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin objętych powyższą procedurą w latach 2020-2022.

Tabela Nr 7 Liczba rodzin objętych procedurą „ Niebieskie Karty „w Gminie i Mieście Ulanów w latach 2020-2022

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin	25	24	28

Źródło : dane własne OPS w Ulanowie

Dane uwidaczniają, że liczba procedur „Niebieskie Karty” największa była w 2022 roku.

V. ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustawowym spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa określa podział kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA	POWIAT
.- profilaktyka – wspieranie rodziny, - asystent rodziny, - placówki wsparcia dziennego, - rodziny wspierające, - inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny.	- piecza zastępcza instytucjonalna, - usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, - adopcje, - rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, - placówki opiekuńczo – wychowawcze, - usamodzielnienie, - organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator) - rodziny pomocnicze.

Zadaniem ustawowym Gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności. Asystent rodziny zajmuje się wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Nienormowany i elastyczny czas pracy asystenta rodziny służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Koniec asystentury ustaje wówczas gdy rodzina osiągnie samodzielność i prawidłowo wykonuje funkcje opiekuńczo – wychowawcze.

Państwo nie może zastępować działań poszczególnych osób czy rodzin, które powinny własnymi siłami i środkami zaspokajać potrzeby egzystencjalne. Może natomiast pomagać wówczas, gdy osoby te nie są w stanie samodzielnie przezwyciężać trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły.

Misją pracy pracowników pomocy społecznej jest umożliwienie każdemu potrzebującemu pomocy w rozwoju swojego potencjału i zapobieganie dysfunkcjom poprzez promowanie społecznych zmian w celu skutecznego rozwiązywania problemów.

VI. CELE PROGRAMU:

Cel główny:

Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych w gminie i mieście Ulanów.

CELE SZCZEGÓŁOWE :

Cel 1.	Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin
Zadania	Systematyczna diagnoza rodzin objętych pomocą OPS
Zakładane rezultaty	Sprecyzowana wiedza na temat rodzin wymagających pomocy
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie , Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół w Ulanowie
Czas realizacji	Działania ciągłe

Cel 2.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin
Zadania	1.Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów) 2. Finansowanie dzieciom dożywiania w szkole 3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia.
Zakładane rezultaty	1. Podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny 2. Zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej z powodów socjalno-bytowych 3. Uczenie rodziców i dzieci postaw prozdrowotnych

Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ulanowie i Kurzynie Średniej, szkoły, PCPR w Nisku
Czas realizacji	Działania ciągłe w latach 2023 - 2025

Cel 3.	Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny 2. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym 3. Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia 4. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psycholog, logopeda, prawnik
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców 2. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny 3. Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży 4. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, parafie, placówki oświatowe, Gminne Centrum Kultury , Urząd Gminy i Miasta, GKRPA w Ulanowie
Czas realizacji	Działania doraźne

Cel 4.	Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną 2. Pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami 3. Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą 4. Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny 5. Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana postaw i zachowań w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi 2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców 3. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi i przyjmowanie pozytywnej postawy społecznej i obywatelskiej

	przez dzieci i młodzież 4. Współpraca między osobami pracującymi na rzecz rodziny 5. Ukierunkowanie pomocy na rzeczywiste problemy i potrzeby
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku, Centrum Interwencji Kryzysowej w Rudniku nad Sanem, placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny, komisariat policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagog, kuratorzy sądowi, Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół w Ulanowie
Czas realizacji	Działania doraźne

Cel 5	Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych
Zadania	1. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej 2. Prowadzenie monitoringu dzieci w rodzinach dotkniętych sytuacją kryzysową
Zakładane rezultaty	1. Zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych 2. Wszelkierowna i systemowa pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie, posterunek policji, placówki oświatowe
Czas realizacji	Działania ciągłe w latach 2023 - 2025

Cel 6.	Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom
Zadania	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach
Zakładane rezultaty	1. Podniesienie profesjonalizmu osób niosących pomoc w rodzinie 2. Podniesienie kompetencji i skuteczności podejmowanych działań pomocowych
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku
Czas realizacji	Działania doraźne

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin z gminy i miasta Ulanów. Wspieranie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami przy wykorzystaniu własnych umiejętności. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami,

których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Zadania wynikające z powyższego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dzieci i rodziny.

VII. INNE FORMY WSPARCIA W RAMACH REALIZACJI CELÓW:

- 1) Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych
- 2) Systematyczna współpraca instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej
- 3) Upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo
- 4) Edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wczesna interwencja w tych rodzinach
- 5) Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną

VIII. ANALIZA SWOT

W oparciu o diagnozę sytuacji rodzin w gminie i mieście Ulanów opracowano analizę SWOT wskazując mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, tj. czynniki wewnętrzne i zewnętrzne mające wpływ na funkcjonowanie rodzin.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dobre rozeznanie sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - dobra współpraca instytucji zajmujących się problemami społecznymi, poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, - doświadczenie i wiedza we wsparciu rodziny pracowników OPS, odpowiedzialnych za realizację wsparcia, - znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników OPS, - zapewnienie kadrze OPS szkoleń - działalność Interdyscyplinarnego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ulanowie - zatrudnianie Asystenta Rodziny pozwalające na poprawę stanu emocjonalnego, zwiększenie kompetencji społecznych i rodzicielskich oraz 	<ul style="list-style-type: none"> - pogłębianie stanu bezradności wśród młodych ludzi, - niska aktywność społeczna - wyuczona bezradność , postawa roszczeniowa, - brak mieszkań chronionych, - brak programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy, - ograniczone środki finansowe na realizację zadań, - ograniczony dostęp do specjalistów (psychiatra dziecięcy, neurolog), - długotrwała zależność osób i rodzin od pomocy społecznej, - bierna postawa części beneficjentów pomocy społecznej w rozwiązywaniu problemów życiowych, - współwystępowanie różnych problemów

<p>nabywanie umiejętności rozwiązywania problemów przez rodzinę,</p> <ul style="list-style-type: none"> - działalność na rzecz rodzin instytucji oraz placówek oświatowych , - fachowa kadra nauczycielska - możliwość szybkiego kontaktu na linii nauczyciel – rodzic - system stypendialny dla dzieci, - otwartość na współpracę, - realizacja programów profilaktycznych, - realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” finansującego dożywianie dzieci w szkołach, - możliwość otrzymania dotacji na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia asystenta rodziny 	<p>społecznych wśród części rodzin korzystających ze wsparcia OPS,</p> <ul style="list-style-type: none"> - społeczna akceptacja dla nadużywania alkoholu, - mała skuteczność dotychczas podejmowanych działań, - brak wykształconej kadry specjalistycznej zajmującej się pracą rodzin dysfunkcyjnych, - brak ośrodków wsparcia na terenie gminy, - wzrost spożycia alkoholu wśród osób młodych, - brak możliwości alternatywnych dla młodzieży, - marginalizacja problemów osób starszych
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> - polityka państwa przyjazna rodzinom, - wzrost świadomości jakie znaczenie i jaką wartość niesie ze sobą rodzina, - wzrost świadomości dotyczący wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny, - zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, - możliwość pozyskania środków zewnętrznych, - możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi, - zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia. 	<ul style="list-style-type: none"> - bezrobocie, ubóstwo, - emigracja zarobkowa, - negatywny wpływ mediów na dzieci i młodzież, - postawa roszczeniowa, - wykluczenie społeczne, - postępująca dysfunkcyjność rodzin, - zanikanie więzi rodzinnych, - rozpad rodziny, - wzrost liczby rodziców, którym ograniczono władzę rodzicielską, - rozszerzenie zjawisk patologicznych (przemoc, uzależnienia , alkoholizm), - stereotypowe myślenie odbiorców wsparcia przez rodziny z różnych form wsparcia, - małe zainteresowanie rodziców formami spędzania wolnego czasu i potrzebami duchowymi własnych dzieci, - przyzwolenie społeczne na spożywanie przez nieletnich alkoholu i palenie papierosów, - wzrost liczby osób niepełnosprawnych,

	starszych, chorych, - wzrost kosztów utrzymania rodziny, - wypalenie zawodowe pracowników
--	---

IX. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są w szczególności:

- rodziny, w tym niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo;
- rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem ;
- rodziny dotknięte przemocą ;
- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym ;
- rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności.

Program skierowany jest do wszystkich rodzin wychowujących dzieci na terenie Gminy i Miasta Ulanów, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Adresatami Programu są rodziny, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej, a także tych, których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej. Odbiorcami Programu są również przedstawiciele instytucji i służb zaangażowanych w realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Jego realizacja polegać będzie na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami środowiska lokalnego, tj. instytucjami państwowymi, samorządowymi, służba zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości do wszechstronnej pomocy rodzinie i zostanie zbudowana platforma wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.

X. SPODZIEWANE REZULTATY

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy i Miasta Ulanów na lata 2023-2025 ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, że ich sytuacja nie musi być trwała. W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących rezultatów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego,

- ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy i Miasta Ulanów na lata 2023-2025 odbywać się będzie w ramach środków pochodzących z budżetu Gminy i Miasta, dotacji oraz środków pochodzących z programów rządowych z zakresu wspierania rodziny .

XII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy i Miasta Ulanów na lata 2023-2025 stanowi dokument wyznaczający cele i zadania na okres 3 lat, w związku z tym wymaga oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych działań. Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Ulanowie jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne przygotowywane przez OPS. Stała obserwacja realizacji wyznaczonych celów pozwoli na ewentualne dookreślenie obszarów, które poddane zostaną ewaluacji.

XIII. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy i Miasta Ulanów na lata 2023-2025 zawiera najważniejsze cele i kierunki działań, podejmowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ulanowie. Przyświecającą ideą jest przekonanie, iż to rodzina w pełni gwarantuje właściwy rozwój człowieka. Dlatego szczególnie ważne staje się wspieranie niewydolnych rodzin naturalnych pozostających w kryzysie. Niniejszy Program opracowany został w celu realizacji powyższych zadań.

